

پنج نشست پژوهشی جشنواره موسیقی فجر

از ۲۳ تا ۲۷ بهمن پنج نشست پژوهشی جشنواره موسیقی فجر برگزار می‌شود.جدول برنامه نشست‌های بخش پژوهش سی‌ونهمین جشنواره بین‌المللی موسیقی فجر با حضور دکتر مهدی امین‌فروغی به‌عنوان کارشناس و به میزبانی رادیوگفت‌وگو منتشر شد.بخش پژوهش جشنواره سی‌ونهم در قالب یک گفت‌وگوی فرهنگی ویژه از رادیو «گفت‌وگو» برای مخاطبان از ۲۳ تا ۲۷ بهمن ه‌رشب از ساعت ۲۰ تا ۲۱ توسط مجری کارشناس، مهدی

امین‌فروغی بخش خواهد شد.«نگاه‌آهریدی به حوزه موسیقی» توسط ساعد آذری، «آسیب شناسی آموزش موسیقی ردیف دستگاهی ایران» توسط شهاب منّا، «موسیقی‌وهوش مصنوعی» توسط میثم روشنی، «تکنترابری و ذائقه شنیداری نسل نو» توسط مسعود کوثری و «نقش اسناد تاریخی ومطبوعات در پژوهش‌های موسیقی» توسط مهدی نورمحمدی مباحثی است که به‌ترتیب ه‌رشب مورد بررسی قرار خواهد گرفت.سی‌ونهمین جشنواره

بین‌المللی موسیقی فجر به همت دفتر موسیقی معاونت امور هنری وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، توسط انجمن موسیقی ایران با همکاری بنیاد رودکی به دبیری رضا مهدوی از ۲۳ تا ۲۸ بهمن، امسال در بخش‌های رقابتی (جایزه باربد) و غیررقابتی همزمان در تهران و استان‌های دیگر برگزار می‌شود و جایزه ترانه، جایزه موسیقی و رسانه، بخش سرود و نشست‌های پژوهشی برنامه‌های دیگر این دوره از جشنواره خواهد بود.

گفت‌وگو با همایون رحیمیان، به بهانه بزرگداشت هنرمند در سی‌ونهمین جشنواره موسیقی فجر

نوای ساز اقوام در ارکستر ملی

علی رحیمی
گروه فرهنگ و هنر

سنجری، هراج مانوکیان، ابراهیم روحی‌فر، هوشنگ استوار، مرتضی‌چنانده، حسین ناصحی، فریدون ناصری، یوسف یوسف‌زاده، مصطفی کمال پورتراب و ... کسب فیض کرده پیش از انقلاب در ارکستر مجلسی رادیو و تلویزیون به رهبری لوریس چکناواریان فعالیت می‌کرد. او در سال ۱۳۵۷ پس از پذیرفته‌شدن در ارکستر سمفونیک هلند، برای مدت کوتاهی به آن کشور مهاجرت کرد اما به دلیل فضای انقلاب و جنگ به ایران بازگشت و از سال ۱۳۵۹ شروع به ساخت قطعات موسیقی نظامی حماسی و مارش‌های جنگی کرد و به همراه چند موسیقیدان دیگر، ارکستر سمفونیک تلویزیون را به رهبری نادر مرتضی‌پور راه‌اندازی کرد. او که سال گذشته به‌عنوان رهبر ارکستر ملی ایران در جشنواره موسیقی فجر حضور داشت، از هم‌راه امسال به‌عنوان رهبر دائم ارکستر ملی انتخاب شد و پس از چند اجرا با این ارکستر، حالا به جشنواره سی‌ونهم آمده است. با او در خصوص این اجرا به گفت‌وگو نشستیم.

[۱] در خصوص قطعاتی که ارکستر ملی در سی‌ونهمین دوره جشنواره مدنظر دارد، بگویید؟

ارکستر ملی در جشنواره فجر امسال با خوانندگی آقای محمد معتمدی روی صحنه تالار وحدت خواهد آمد. ایشان برای این اجرا، هفت قطعه را پیشنهاد دادند، چون تنظیم این نت‌ها برای ارکستر ملی نبود و برای گروه‌های کوچک نوشته شده بود، به همراه تعدادی از همکاران تنظیم کردیم؛ «کویر»، «سوگند» و «روشنی روی تو» از جمله آثاری است که ایشان به همراه گروه خواهد خواند. چهار کار هم خودم تنظیم کردم که با گروه کر اجرا خواهد شد. دو قطعه فولکلور رشیدخان و بویراحمدی را نیز برای ارکستر بزرگ

تنظیم کردم. قطعه «تهران» که در رابطه با شهر تهران است و چند سال پیش ساخته و ضبط شده بود و در نهایت قطعه پیروزی را که سال ۱۳۵۹ ساخته بودم و آن زمان مرحوم قره‌باغی به همراه گروه کر خوانده بود، اجرا خواهیم کرد.

[۲] از حضور محمد معتمدی بگویید، چه شد در کسوت خواننده برای حضور در جشنواره انتخاب شد؟

ایشان یکی از خوانندگان بسیار خوب کشور هستند و قبلاً نیز در ارکستر ملی حضور داشتند. البته انتخاب با من نبود. من فقط رهبر ارکستر هستم و دفتر موسیقی با ایشان برای اجرا صحبت کردند. البته انتخاب ایشان مسأله مهم من نیست. مسأله من این است که متأسفانه نمی‌دانم چار برخی خواننده‌ها که خودشان با حضور در ارکستر ملی بالا آمدند، دیگر با ما کار نمی‌کنند و جالب آنجاست که یکی از دلایل همیش بحث مالی است؛ افرادی که کنسرت می‌گذارند و کار اجرا می‌کنند اما به ارکستر ملی که می‌رسند حاضر به حضور نمی‌شوند.

www.tawal.com

[۳] شما از مهر امسال به‌عنوان رهبر دائم ارکستر ملی انتخاب شدید و چند اجرا داشتید. آیا این اجرا تغییراتی نسبت به برنامه‌های گذشته از نظر نوازنده یا موسیقی داشته است؟

بله، برخی کارهایی که تنظیم کردم، به سازهای دیگری نیاز داشت، چون ارکستر ملی یک ارکستر سازهای چوبی، بادی و زهی است و سازهای بادی برنجی مثل ترومپت، ترومبون و... ندارد و به همین دلیل از نوازندگان ارکستر سمفونیک دعوت شد در این خصوص به ماکم کمکند.

[۴] از اهمیت حضور در جشنواره فجر بگویید و تأثیری که ارکستر ملی در غنای این جشنواره خواهد داشت؟

اهمیت زیادی دارد. مخاطبانی که می‌آیند علاقه‌مند آثار ملی هستند اما متأسفانه موسیقی ما بیشتر به سمت و سوی پاپ رفته است. حتی در رادیو و تلویزیون هم تقریباً ۸۰، ۷۰ درصد از آثاری که پخش می‌شود، پاپ است که این برای موسیقی ما ضعف محسوب می‌شود. ما موسیقی فاخری در سمفونی، محلی، سنتی و... داریم که امروز کم‌رنگ شده‌اند. ارکستر ملی در این برهه می‌تواند تأثیر بسزایی داشته باشد. نباید فراموش کنیم که شنونده امروز خوراک خوبی ندارد؛ به همین دلیل جذب آثار ضعیف می‌شود. وقتی خوراک خوب ارائه دهید، او عادت می‌کند و وقتی گوش مخاطب به آثار حرفه‌ای عادت کرد، دیگر موسیقی ضعیف با اشعار بی‌معنا و بی‌مفهوم را نمی‌پسندد.

ما سال‌ها برای موسیقی خوب تلاش کردیم، به خصوص در زمان جنگ ولی اکنون موسیقی اهمیت خاصی ندارد. موسیقی فیلم‌ها هم آن موقع متفاوت بود. آن زمان بایک بیات، مجید

انتظامی و... به کارشان اهمیت می‌دادند اما متأسفانه موسیقی امروز مادی شده است. پول به جای عشق حرف اول را می‌زند. به خاطر پول یک آهنگساز یا با دستگاه موسیقی را می‌سازد یا یک آلت موسیقی دعوت می‌کند، چند بار روی هم می‌زند تا کار را اجرا کنند به همین دلیل هم یک موسیقی فیلم شاخص یا کار موسیقایی خوب نداریم. تلاش من این است که با تنظیم دوباره آثار بزرگانی همچون روح... خالقی، استاد دهلوی، فخرالدینی، مرتضی‌چنانده و... موسیقی واقعی را به مخاطب امروز نشان دهم.

[۵] ۳۹ دوره جشنواره موسیقی می‌گذرد. تأثیرش را در روند ارتقای موسیقی ملی کشور چطور دید؟

مطمئن‌تأثیر خود را دارم اما باید برنامه‌ریزی درست داشته باشیم. این‌که فکر کنیم فقط در چند روز برگزاری جشنواره می‌توان بر مخاطب تأثیر گذاشت،

قطعا عملی نیست. به عقیده من، جشنواره

باید برای یک سال برنامه داشته باشد. تداوم چه برای جشنواره و چه اجرا تأثیر بسزایی دارد. گوش مخاطب باید به موسیقی درست عادت کند. یکی دیگر از مشکلات ما در تولید موسیقی ایرانی است. تولید موسیقی ماکم شده و آرشو ما در بحث موسیقی ایرانی محدود است.

سازمان‌هایی مثل بنیاد رودکی باید همکاری کنند تا کار تولید شود. من و هنرمندان

انشار نماآهنگ «من نوکر حسینم»

نماآهنگ «من نوکر حسینم» در آستانه میلاد حضرت سیدالشهدا (علیه‌السلام) و اعیاد شعبانیه منتشر شد. «من نوکر حسینم» کاری از بنیاد فرهنگی روایت فتح است که با صدای بهنام غافلی تقدیم به کودکان و نوجوانان ایران زمین شده است. این نماآهنگ به قلم امیر طلا جوانان و با تنظیم مهدی سوسنی منتشر شده است.

اجرای ۱۰ گروه سرود در جشنواره سی‌ونهم

۱۰ گروه سرودی طی پنج شب در قالب سی‌ونهمین جشنواره بین‌المللی موسیقی فجر به میزبانی سالن کوшок هنر در باغ کتاب روی صحنه خواهند رفت. کوшок باغ هنر ه‌رشب ساعت ۱۸ و ۳۰ دقیقه میزبان علاقه‌مندان موسیقی و حوزه سرود خواهد بود. ری‌نوا و شمیم یاس (۲۲ بهمن)، اسرا و سپیدار (۲۴ بهمن)، ساقی کوثر و عایس (۲۵ بهمن)، فرزندان ایران و ابن‌الرضا (۲۶ بهمن) و رهره‌وان حضرت زهرا (س) و نوای مهر (۲۷ بهمن) روی صحنه خواهند رفت. رود برای عموم علاقه‌مندان در این بخش رایگان است. پهنه رودکی، پارک آب و آتش و پل طبیعت به‌عنوان بخش جنبی این دوره از جشنواره به مدت پنج شب با هنرنمایی گروه سرود «مهروطن» و گروه موسیقی «نی‌نوا» میزبان عموم مخاطبان در فضای باز خواهند بود. تالار وحدت، تالار رودکی، فرهنگسرای ارسیباران، فرهنگسرای نهمین، سالن کوшок باغ هنر، سالن میلاد نمایشگاه بین‌المللی و سالن سوره حوزه هنری میزبان اجراهای این دوره از جشنواره هستند. علاقه‌مندان برای تهیه بلیت می‌توانند به سامانه fajr39 مراجعه کنند.

نماآهنگ

کنسرت مایستری ارکستر سمفونیک صدا سیما و ارکستر سمفونیک تهران و ارکستر ملی، عضویت ارشد در شورای کارشناسی واحد موسیقی و شورای عالی موسیقی سازمان صداوسیما، آهنگسازی بیش از ۱۰۰ قطعه موسیقی شامل قطعات رادیو و تلویزیونی در دانشگاه هنر و هنرستان موسیقی دختران و هنرستان صداوسیما فقط بخشی از کارنامه حرفه‌ای اوست. رحیمان دارای مدرک درجه یک هنری است و بیش از پنج آلبوم موسیقی و صد ه‌اترانه را با صدای خوانندگانی همچون حسام‌الدین سراج، بیژن خاوری، مهرداد کاظمی و محمد معتمدی آهنگسازی و تنظیم کرده. رحیمیان هم‌اکنون رهبر دائم ارکستر ملی ایران است.

استاد فضل... توکل آهنگساز، نوازنده سنتور و شاعر متولد ۱۴ آبان ۱۳۲۱ در تهران است. او که از شاگردان علی تجویدی و حسین یاحقی است در ارکسترهایی همچون رادیو و گل‌ها به نوازندگی پرداخته و اجراهای متعدد کنواری در برنامه‌های یک شاخه گل، گل‌های زنگارنگ، برگ سبز و گل‌های جاویدان داشته است. هم‌نوازی‌های سنتور و ویلون توکل با پیروزی‌یاحقی یالسد. ... ملک نقش مهمی در گسترش هم‌نوازی این سازها در موسیقی معاصر ایران داشته است.

توکل، آثار متعددی در صدا ی اکبر گلبایگانی ضبط و منتشر کرده که از جمله آنها می‌توان به قهر و ناز، مست عشق و عقیق اشاره کرد. در سال‌های اخیر مجموعه «عمری عاشقانه نوشتم» و «عمری عاشقانه نواختم» نیز در قالب کتاب و آلبوم موسیقی به سرپرستی این هنرمند روانه بازار شده است. توکل دارای مدرک درجه یک هنری از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی است.

استاد درویش رضا منظمی آهنگساز، نوازنده و مدرس ساز کمانچه و ویلون از شاگردان بنام استاد حسین یاحقی است. منظمی یادگیری کمانچه را ابتدا به صورت خودآموز سپس نزد اساتیدی همچون حسین یاحقی و علی اصغر بهاری به انجام رسانید و پس از قبولی در دانشکده هنرهای زیبای دانشگاه تهران، مبانی موسیقی دستگاهی رازند نورعلی برومند و درویش صفوت آموخت. آشنایی و همکاری منظمی با محمد رضا لطفی در شکل‌گیری گروه شیدا و اجراهای متعددی همچون چهره به چهره در دهه ۵۰ نقش اساسی داشت. بازگشت منظمی در اوایل دهه ۶۰ به خرم‌آباد باعث گسترش آموزش کمانچه در این شهر شد و سپس در دهه ۷۰ با دعوت دانشکده هنرهای زیبا منظمی پس از دریافت مدرک کارشناسی ارشد به عضویت هیات علمی دانشگاه تهران درآمد. آلبوم‌هایی همچون در خیال و مقام صبر، حاصل همکاری‌های او در دهه ۷۰ با محمد رضا شجریان و پرویز مشکاتیان است. انتشار آلبوم‌های کنواری کمانچه، معاونت آموزشی دانشکده هنرهای زیبا، ریاست این دانشکده و عضویت در شورای عالی شعر و موسیقی صدا سیما از جمله تجربه‌های حرفه‌ای منظمی است.

جام جمعه

موسیقی
MUSIC

دوشنبه ۲۳ بهمن ۱۴۰۲ ۱۴ شماره ۶۷۰۴

گزارش

بزرگداشت ۳ موسیقیدان

پیشکسوت در جشنواره ۳۹ فجر

بزرگداشت استادان فضل... توکل آهنگساز نوازنده سنتور، درویش رضا منظمی آهنگساز نوازنده و مدرس ساز کمانچه و ویلون و همایون رحیمیان موسیقیدان، نوازنده و رهبر ارکستر در مراسم پایانی سی و نهمین جشنواره بین‌المللی موسیقی فجر برگزار می‌شود. استاد همایون رحیمیان موسیقیدان، نوازنده و رهبر ارکستر از هنرمندان مطرح موسیقی کلاسیک در ایران به شمار می‌رود. رحیمیان ویلون را از ۱۰ سالگی نزد واهه خوجابان آغاز و سپس از هنرستان عالی موسیقی فارغ‌التحصیل شد. او نزد اساتیدی همچون فریدون ناصری، مصطفی کمال پورتراب، حسین ناصحی و مرتضی‌چنانده کار کرده و در سال‌های جوانی در ارکستر مجلسی رادیو و تلویزیون و ارکستر سمفونیک هلند به نوازندگی پرداخته است.